

Bachelor of Library and Information Science (Semester-I) Examination
LIBRARY ORGANIZATION
Paper : BL-102

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— (1) Attempt **ALL** questions.

(2) All questions carry equal marks.

(3) Solve all **Eight** multiple choice questions having 2 marks each.

1. Write on :

- (a) Need of book selection
- (b) Drury principle of book selection
- (c) Various book selection tools
- (d) Book selection policies.

OR

- (e) Purpose of book selection
- (f) National Bibliographies
- (g) Mc-Colvin principle of book selection
- (h) Benefits of book selection.

2. Write essay on, "Acquisition process of books and serials in University Library."

OR

What is serial control ? Write its need and importance in the context of LIC.

3. Write on :

- (a) Circulation work
- (b) Overdue Reminders
- (c) Pre-requisites of a good charging system
- (d) Browne charging system.

OR

- (e) Newark charging system
- (f) Use of bar code in charging system
- (g) Registration Work in Circulation section
- (h) Computerized charging system.

4. What are Library statistics ? Write its purpose and types.

OR

Write essay on, Library Rules and Regulations with draft of the rules.

5. Choose correct options.

- (I) Library users do not have permission to search a specific book on shelves in _____.
 - (a) Open Access
 - (b) Closed Access
 - (c) OPAC
 - (d) None of the above.
- (II) _____ are the enemies of books.
 - (a) Fire and Gas
 - (b) Water and Rain
 - (c) Heat and Dust
 - (d) All of the above.
- (III) _____ are the types of Binding of books.
 - (a) Leather
 - (b) Hard and paperback
 - (c) Spiral
 - (d) All of the above.

- (IV) In University Library _____ is responsible for stock verification, loss of books and weeding of books.
- (a) University Librarian (b) Library Committee
(c) Registrar (d) None of the above.
- (V) Policy and Guidelines regarding Loss of Library materials must be confirmed by _____ before it is finalized.
- (a) Librarian (b) Library Committee
(c) Library staff (d) None of the above
- (VI) _____ is the purpose of stock verification.
- (a) To verify the stock shown in the accession register.
(b) To verify the accuracy of stock records
(c) To identify fraud, theft and loss of books
(d) All of the above.
- (VII) Periodic, Perpetual and Blind stock-taking are the methods of _____.
- (a) Weeding of books (b) Binding of books
(c) Stock verification of books (d) Loss of books
- (VIII) Stock verification can be done by _____.
- (a) Manually (b) Computerized
(c) Bar code gun (d) All of the above.

Bachelor of Library and Information Science (Semester-I) Examination

LIBRARY ORGANIZATION

Paper : BL-102

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

(मराठी माध्यम)

- सूचना :—** (1) सर्व पाच प्रश्न सोडवा.
(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(3) प्रत्येकी 2 गुण असलेले सर्व आठ बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा.

1. खालीलवर लिहा :
(अ) ग्रंथ निवडीचा गरज
(ब) ड्युरी यांचे ग्रंथ निवडीचे तत्वे
(क) ग्रंथ निवडीची विविध साधने
(ड) ग्रंथ निवडीचे धोरण.

किंवा

- (इ) ग्रंथ निवडीचा उद्देश
(फ) राष्ट्रीय ग्रंथसूची
(ग) मॅक कॉलवीन यांचे ग्रंथनिवडीचे तत्वे
(ह) ग्रंथ निवडीचे फायदे.

2. “विद्यापीठ ग्रंथालयामधील ग्रंथ व नियतकालिकांची ग्रंथोपार्जन प्रक्रीया” यावर निबंध लिहा.

किंवा

नियतकालीक नियंत्रण (व्यवस्थापन) म्हणजे काय ? ग्रंथालय व महितीकेंद्राच्या संदर्भात नियतकालीक व्यवस्थापनाची गरज व महत्व लिहा.

3. खालीलवर लिहा :
(अ) देवघेव कार्य (Circulation work)
(ब) विलंब स्मरणपत्र
(क) प्रभावी देवघेव प्रक्रीयेमधील आवश्यक बाबी
(ड) ब्राउनी देवघेव पद्धती.

किंवा

- (इ) नेटवर्क देवघेव पद्धती
(फ) देवघेव पद्धतीमध्ये बार कोडचा वापर
(ग) देवघेव विभागातील नोदणीचे कार्य
(ह) संगणकीकृत देवघेव पद्धती.

4. ग्रंथालय सांख्यिकी म्हणजे काय ? ग्रंथालय सांख्यिकीचे उद्देश व प्रकार लिहा.

किंवा

“ग्रंथालय नियमावली व परिनीयमासोबत नियमावलीचा नमुना (Draft)” यावर निबंध लिहा.

5. योग्य विकल्प निवडा :

- (I) _____ मध्ये ग्रंथालयीन वाचकांना एखदा विशीष्ट ग्रंथ शोधण्याची परवानगी नसते.
(अ) ओपन ॲक्सेस (मुक्त द्वार) (ब) क्लोज ॲक्सेस (बंद द्वार)
(क) OPAC (ड) यापैकी नाही/वरीलपैकी नाही.
- (II) _____ हे ग्रंथाचे शत्रु आहेत.
(अ) अग्नी आणि वायु (गॅस) (ब) पाणी आणि पाउस
(क) उष्णता आणि धुळ (ड) वरीलपैकी सर्व

- (III) _____ हे ग्रंथ बांधणीचे प्रकार आहेत.
(अ) चामडी (लेदर) (ब) हार्ड आणि पेपरबॅक
(क) स्पायरल (ड) वरीलपैकी सर्व
- (IV) विद्यापीठ ग्रंथालयामध्ये _____ हा ग्रंथसंग्रह पडताळणी, पुस्तक गहाळ व ग्रंथबातल करीता जबाबदार असतो.
(अ) विद्यापीठ ग्रंथपाल (ब) ग्रंथलय समिती
(क) कुलसचिव (ड) वरीलपैकी नाही
- (V) 'ग्रंथालय साहित्य (सामुग्री) गहाळ' संबंधीचे घोरण व मार्गदर्शक तत्वे यांना अंतीम स्वरूप हेण्याआधी _____ यांच्याकडून संमत केले पाहिजे.
(अ) ग्रंथपाल (ब) ग्रंथालय समिती
(क) ग्रंथालय कर्मचारी (ड) यापैकी नाही/वरीलपैकी नाही.
- (VI) _____ हे ग्रंथपडताळणीचे उद्देश्य आहे.
(अ) ग्रंथालयातील दाखल नोंदवहीतील सामुग्रीचे तपासणी करणे
(ब) सामुग्रीच्या नोंदीची अचुकता तपासणे
(क) ग्रंथाची हेराफेरी, चोरो व गहाळ तपासणे
(ड) वरीलपैकी सर्व.
- (VII) पेरीयॉडीक, परपेच्युअंत आणि ब्लॉईन्ड स्टॉक घेणे ह्या _____ च्या पद्धती आहेत.
(अ) ग्रंथ रद्दबातल (ब) ग्रंथ बांधणी
(क) ग्रंथ पडताळणी (ड) ग्रंथ गहाळ.
- (VIII) ग्रंथ पडताळणी _____ द्वारे केल्या जावु शकते.
(अ) मॅन्युवॅली (Manually) (ब) संगणीकृत (Computerized)
(क) बॉर कोड गण (ड) वरीलपैकी सर्व.